

3 Obchod, opravy a údržba motorových vozidel: maloobchodní prodej pohonných hmot (OKEČ 50)

3.1. Popis

Do tohoto odvětví se zahrnují veškeré činnosti související s prodejem a provozem motorových vozidel, s jejich opravou a udržováním, velkoobchodní i maloobchodní prodej náhradních dílů a příslušenství a také činnosti zprostředkovatelů. Dále OKEČ 50 zahrnuje maloobchod s pohonnými hmotami a prostředky na údržbu motorových vozidel; nepatří sem však velkoobchod s těmito prostředky, ani pronájem automobilů. Pro zjednodušení použití názvu odvětví bude dále uváděno „obchod s motorovými vozidly a pohonnými hmotami“ či „motoristický segment“.

3.1.1 Činnosti

Odvětví zahrnuje následující činnosti:

- Obchod s motorovými vozidly (kromě motocyklů) (OKEČ 50.1);
- Opravy a údržba motorových vozidel (kromě motocyklů) (OKEČ 50.2);
- Obchod s díly a příslušenstvím pro motorová vozidla (kromě motocyklů) (OKEČ 50.3);
- Obchod s motocykly, jejich díly a příslušenstvím, oprava a údržba motocyklů (OKEČ 50.4);
- Maloobchodní prodej pohonných hmot (OKEČ 50.5).

3.1.2 Popis ekonomických subjektů v motoristickém segmentu

V podnikatelském sektoru bylo v motoristickém segmentu (OKEČ 50) v roce 2005 zjištěno 30 791 aktivních ekonomických subjektů, v tom 4 507 (tj. 14,6 %) nefinančních podniků a 26 284 fyzických osob. Podle počtu zaměstnanců byly rozděleny do velikostních skupin:

- s 0-49 zaměstnanci – 30 573 podniků, podíl na počtu subjektů ve stejné velikostní skupině v obchodě 14,0 %;
- s 50-249 zaměstnanci – 208 podniků, podíl na počtu subjektů ve stejné velikostní skupině v obchodě 20,1 %;
- s 250 a více zaměstnanci – 10 podniků, podíl na počtu subjektů ve stejné velikostní skupině v obchodě 7,1 %.

Pod zahraniční kontrolou působilo 428 podniků, což bylo o téměř o 20 % více než v roce 2000, ale stále pouze 1,4 % z celkového počtu subjektů. Z uvedeného počtu patřilo 387 jednotek (90,4 %) mezi malé, 36 jednotek mezi středně velké a 5 jednotek mezi velké podniky. Pro srovnání v rámci celého podnikatelského sektoru NH bylo v r. 2005 pod zahraniční kontrolou 48 831 subjektů, tzn. zhruba 5 % celkového počtu.

3.2. Vývoj základních ukazatelů

3.2.1 Produkce, mezispotřeba, HPH

Pro hodnocení produkce a mezispotřeby obchodu s motorovými vozidly a pohonnými hmotami je třeba brát v úvahu organizační změny zmiňované v předchozí kapitole.

Jak dokumentuje tabulka č. 15, produkce v OKEČ 50 dosáhla v **reálném** vyjádření ve sledovaném období průměrného meziročního růstu 9,7 %, přičemž meziroční změny se pohybovaly v intervalu (0,5 % v roce 2002; 16,8 % v roce 2003 – viz vliv organizačních změn). Pro srovnání průměrný meziroční růst produkce v NH a obchodě celkem byl v hodnoceném období 5,6 %, resp. 6,9 %. Míra variability objemu produkce v hodnocených letech měřená variačním koeficientem dosáhla 16,7 %, což bylo o 5,0 p.b. více než v obchodě a o 7,6 p.b. více než v NH (viz také tabulku č. 1, v části Přílohové tabulky).

Mezispotřeba rostla v průměru o 14,6 % (zejména zde se promítl vliv organizačních změn), takže dosáhla v roce 2005 téměř dvojnásobku hodnoty roku 2000 (nejvyšší přírůstek 27,7 % byl zaznamenán v roce 2003). Průměrné tempo růstu mezispotřeby bylo výrazně vyšší než v NH i obchodě celkem (6,6 %, resp. 6,9 %), stejně jako její variabilita v jednotlivých letech. Variační koeficient dosáhl 23,5 %, zatímco v obchodě celkem 14,1 % a v NH 10,7 %.

Relativně vysoká volatilita produkce a mezispotřeby v motoristickém segmentu se projevila i v hrubé přidané hodnotě. Její meziroční změny se pohybovaly v rozmezí (– 8,8 %; 15,9 %), přičemž v průměru rostla ročně o 4,3 %. Přestože průměrný růst produkce hodnoceného odvětví byl ve srovnání s ostatními odvětvími obchodu nejvyšší, v důsledku ještě dynamičtějšího růstu mezispotřeby zaostal přírůstek HPH OKEČ 50 o 2,8 p.b. za průměrem obchodu celkem, avšak ve srovnání s NH byl o 0,5 p.b. vyšší.

Podíl směrodatné odchylky a průměrné hodnoty HPH dosáhl úrovně 10,1 % a byl tak téměř srovnatelný s hodnotou dosaženou v obchodě (10,7 %), avšak vyšší než v NH (6,3 %).

Tab. č. 15 Vývoj HPH, produkce a mezispotřeby v období let 2001 – 2005 v NH, OKEČ 50 a obchodě (OKEČ 50 – 52), v cenách předchozího roku

		Index 2001/2000	Index 2002/2001	Index 2003/2002	Index 2004/2003	Index 2005/2004	Geometrický průměr
Produkce							
Meziroční index	NH	107,3	103,1	105,1	106,8	105,6	105,6
	OKEČ 50	113,7	100,5	116,8	114,7	104,0	109,7
	OKEČ 50-52	108,0	103,1	111,2	106,5	105,9	106,9
Deflátor v %	NH	101,8	99,6	100,7	103,5	101,0	101,3
	OKEČ 50	101,1	104,7	97,5	93,4	100,8	99,4
	OKEČ 50-52	96,0	103,0	97,2	100,0	101,6	99,5
Mezispotřeba							
Meziroční index	NH	110,1	103,4	106,4	108,2	105,1	106,6
	OKEČ 50	121,3	99,1	127,7	113,5	113,6	114,6
	OKEČ 50-52	105,5	103,3	116,1	114,1	96,6	106,9
Deflátor v %	NH	100,1	98,0	100,1	103,6	101,8	100,7
	OKEČ 50	100,7	100,4	101,3	101,2	101,9	101,1
	OKEČ 50-52	100,0	100,3	101,4	103,3	103,2	101,6
HPH							
Meziroční index	NH	102,5	102,5	102,9	104,5	106,5	103,8
	OKEČ 50	107,1	101,8	107,2	115,9	91,2	104,3
	OKEČ 50-52	110,2	103,0	107,1	99,2	117,0	107,1
Deflátor v %	NH	104,9	102,5	101,6	103,3	99,4	102,3
	OKEČ 50	101,5	108,9	93,5	84,9	99,1	97,2
	OKEČ 50-52	92,7	105,4	93,5	96,3	100,1	97,5

Nestálost produkce a mezispotřeby v období let 2000 – 2005 dokazuje i vývoj jejich vlivů na HPH. Jak je možné vidět z tabulky č. 16, vliv produkce se pohyboval v intervalu (0,9 %; 31,4 %), mezispotřeba vykazovala nižší míru variability vlivu na HPH (- 24,2 %; 0,9 %).

Tab. č. 16 Vliv produkce a mezispotřeby na HPH v OKEČ 50, 2001 – 2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Přírůstek HPH*					
v mil. Kč	2 538	703	3 126	6 906	-3 748
v %	7,1	1,8	7,2	15,9	-8,8
Vliv na HPH v p.b.					
Produkce	25,5	0,9	31,5	31,2	9,2
Mezispotřeba	-18,5	0,9	-24,2	-15,3	-17,9

*V cenách předchozího roku

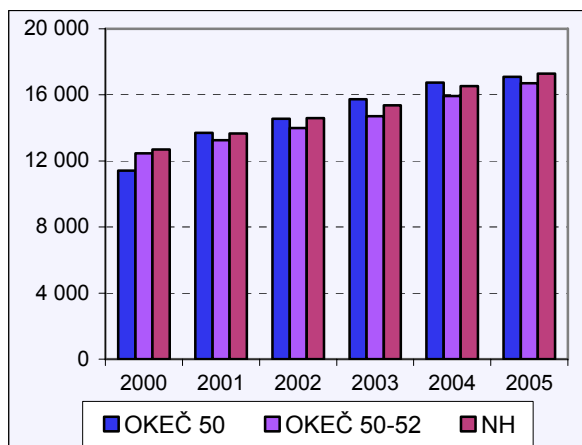
Na celkové přidané hodnotě NH se v roce 2005 podílela hrubá přidaná hodnota obchodu motorových vozidel a pohonných hmot 1,4 %, na HPH sekce obchodu celkem činil podíl 11,3 %.

3.2.2 Zaměstnanost, mzdy a produktivita práce

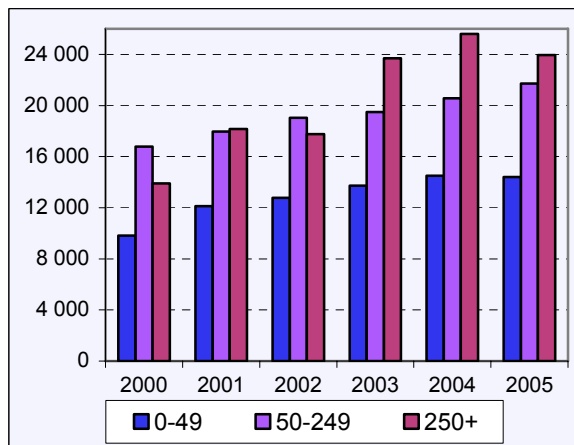
V roce 2005 pracovalo ve sledovaném odvětví 92,5 tisíce pracovníků. Jejich počet se proti roku 2000 snížil o 6,4 % a tím se snížil i jejich podíl na zaměstnanosti obchodu celkem (ze 14,2 % na 13,4 %); podíl na celém podnikatelském sektoru NH se však téměř nezměnil (v r. 2005 činil 2,4 %). Přestože zmiňovaný úbytek ovlivnily malé podniky, ještě i v roce 2005 v nich pracovaly více než tři čtvrtiny všech zaměstnaných osob odvětví. Naopak ačkoli zaměstnanost ve velkých podnicích dynamicky rostla (v průměru o 13,6 % ročně), v r. 2005 byl jejich podíl stále nízký (pouze 5,4 %). **Počet zaměstnanců (průměrný evidenční)** se v posledním roce hodnoceného období podílel na celkové zaměstnanosti v motoristickém segmentu 70,3 %. Jejich podíl na počtu zaměstnanců v obchodě celkem byl ve stejném roce 12,8 %.

Průměrná nominální měsíční mzda zaměstnanců obchodu motorových vozidel a pohonných hmot dosáhla v roce 2005 hodnoty 17 091 Kč a oproti roku 2000 se zvýšila o 49,8 % (z toho nejvíce v roce 2001 o 20,1 %).

Graf č. 12 Průměrná nominální mzda v podnikatelském sektoru OKEČ 50, OKEČ 50 – 52 a NH (v Kč)

Graf č. 13 Průměrná nominální mzda podle velikosti struktury ekonomických subjektů v OKEČ 50 (v Kč)

Zatímco úroveň dosahované průměrné mzdy za OKEČ 50 celkem se výrazně nelišila od průměru v odvětví obchodu a v celém podnikatelském sektoru NH, mezi jednotlivými velikostními skupinami podniků tohoto odvětví byla diference vysoká. V malých podnicích měli zaměstnanci v roce 2005 průměrnou mzdu ve výši 14 399 Kč, ve středně velkých podnicích dostávali o 7 311 Kč více a ve velkých podnicích dokonce o 9 544 Kč více. Zde byl zaznamenán i nejvyšší růst mzdy, v průměru o 11,5 % ročně.

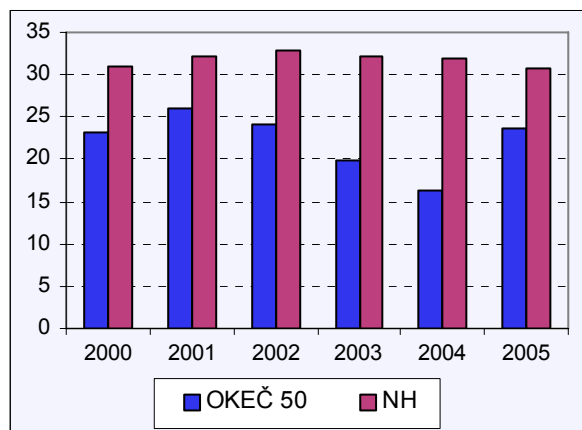
Zatímco průměrný pracovník podnikatelského sektoru NH vyprodukoval v období let 2000 – 2005 účetní přidanou hodnotu (ÚPH) v průměrné výši 410 tis. Kč v běžných cenách, v hodnoceném odvětví to bylo pouze 318 tis. Kč. Nižší úroveň produktivity práce ovlivňovaly zejména malé podniky s 241 tis. Kč na pracovníka, ve středně velkých a velkých podnicích produktivita naopak přesahovala průměr podnikatelského sektoru NH. Vývoj produktivity práce byl v jednotlivých velikostních skupinách rozdílný, ve velkých podnicích vzrostla v r. 2005 proti r. 2000 více než dvojnásobně, naopak ve středně velkých podnicích klesla o téměř 7 %. I zde je ale třeba vzít v úvahu, že v podnicích, kterých se týkaly organizační změny, se od r. 2003 na přidané hodnotě nepodíleli jen vlastní pracovníci, ale také pracovníci jiného odvětví.

V celém motoristickém segmentu dosáhl průměrný růst produktivity 10,1 %, což o 0,5 p.b. převýšilo dynamiku v podnikatelském sektoru NH a o 2,4 p.b. v obchodě celkem.

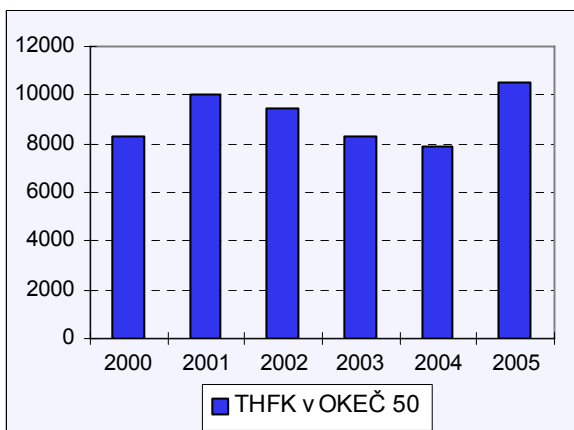
3.2.3 Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK)

V obchodě s motorovými vozidly a pohonnými hmotami bylo v letech 2000 – 2005 vytvořeno 1,3 % hrubého fixního kapitálu celé ČR. Podíl tvorby hrubého fixního kapitálu a hrubé přidané hodnoty nedosáhl v žádném roce výše v NH, průměrný podíl 21,9 % byl oproti NH nižší o 9,8 p.b., naopak obchod celkem motoristický segment převýšil o 4,7 p.b.

Graf č. 14 Podíl THFK a HPH v OKEČ 50 a NH (v %)

Graf č. 15 THFK v mil. Kč, OKEČ 50, stálé ceny roku 2000

3.3 Vývoj finančních ukazatelů

3.3.1 Vývoj a struktura výnosů a nákladů, tvorba zisku, nákladovost

Celkové výnosy v průběhu hodnoceného období rostly v OKEČ 50 průměrně ročně o 7,6 %, přičemž dynamiku určovaly právnické osoby (růst o 8,6 %). Fyzickým osobám se celkové výnosy příliš nezvýšily (o 0,8 %), takže se v posledním sledovaném roce na výnosech motoristického segmentu celkem podílely již jen zhruba 10 %, což bylo o 4 p.b. méně než v roce 2000. Obdobně se vyvíjely i celkové náklady, které rostly průměrně ročně o 7,5 % (resp.

o 8,4 % a 0,7 %). Největší položkou celkových výnosů byly v motoristickém segmentu tržby s podílem 92,5 % (v r. 2005), což bylo o 2,4 p.b. méně, než v r. 2000. Pokles podílu ovlivnily především právnické osoby, a to jednak vzhledem k objemu jejich tržeb, jednak i proto, že u nich podíl klesal rychleji než u fyzických osob.

Jako ve všech obchodních odvětvích dominoval v nákladech nákup zboží (v r. 2005 podíl 72,4 %), nicméně podíl výkonové spotřeby rostl z roku na rok až na 15,5 % v roce 2005 (přičemž podíl služeb na výkonové spotřebě klesl z cca 41 % na 34 % - opět viz vliv organizačních změn). Význam osobních nákladů se po celé sledované období téměř nezměnil (v průměru i ve většině let byl 4,6 %). Nákladovost výnosů byla v hodnoceném období vyrovnaná, v r. 2005 činila 98,2 %. Ve vztahu k tržbám kolísaly náklady v rozmezí 102,7 % až 106,2 %. Personální intenzita se v hodnoceném období zvýšila jen nepatrně, pro získání 1 000 Kč výnosů bylo potřebné v r. 2000 vynaložit v průměru 43 Kč mzdových a dalších osobních výdajů, v r. 2005 to bylo 45 Kč. V subsektoru fyzických osob dosáhly v r. 2005 tyto výdaje sice 73 Kč, oproti průměru za NH celkem však byly i tak o více než čtvrtinu nižší.

Tab. č. 17 Výnosy a náklady v OKEČ 50

		2000	2001	2002	2003	2004	2005
Výnosy	mil. Kč	294 113	306 730	323 641	361 207	391 692	424 894
	index	x	104,3	105,5	111,6	108,4	108,5
z toho tržby	mil. Kč	279 230	288 755	307 059	338 956	363 634	393 127
	index	x	103,4	106,3	110,4	107,3	108,1
Náklady	mil. Kč	290 434	298 229	315 450	355 264	384 530	417 357
	index	x	102,7	105,8	112,6	108,2	108,5
z toho výkonová spotřeba	mil. Kč	36 772	40 528	42 717	50 019	55 546	64 780
	index	x	110,2	105,4	117,1	111,0	116,6
Hospodářský výsledek po zdanění	mil. Kč	3 679	8 501	8 190	5 942	7 162	7 537
	index	x	231,1	96,4	72,6	120,5	105,2

Zisk po zdanění v průběhu hodnoceného období kolísal, nejnižší byl v r. 2000 (3,7 mld. Kč), nejvyšší hned v roce následujícím (8,5 mld. Kč). Výrazného meziročního růstu zisku dosáhly jak právnické (pětinásobek), tak i fyzické osoby (o více než 40 %) v roce 2001, v následujících letech byl vývoj nerovnoměrný.

V posledním sledovaném roce bylo 25 253 jednotek ziskových (tj. 82,0 %) a 5 536 ztrátových, podíl ziskových podniků za celou ekonomiku byl 83,3 %. Největší část zisku (57,8 %) vytvořily malé podniky s méně než 50 zaměstnanci. Podniky s více než 250 zaměstnanci měly sice podíl nejnižší (10,7 %), avšak nejdynamičtěji rostoucí (v roce 2000 činil pouze 1,5 %). Na vykázaném zisku za obchod celkem měly podniky obchodu s motorovými vozidly a pohonnými hmotami podíl 11,1 %.

Tab. č. 18 Rentabilita a nákladovost výnosů v OKEČ 50

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Rentabilita výnosů	1,3	2,8	2,5	1,6	1,8	1,8
Nákladovost výnosů	98,7	97,2	97,5	98,4	98,2	98,2

3.3.2 Trendy ve struktuře majetku a kapitálu

Celkový objem majetku hodnoceného odvětví se v průběhu sledovaného období zvýšil o 32,3 %. Podíl stálých aktiv na celkových aktivech se od roku 2001 trvale snižoval, průměr

dosáhl přibližně 42 % a byl téměř o 13 p.b. nižší než v podnikatelském sektoru celkem. Ve struktuře dlouhodobého majetku dominovaly v OKEČ 50 (údaje pouze za právnické osoby) po celé hodnocené období budovy a stavby, stejně jako v obchodě celkem, jejich podíl na celku byl ke konci sledovaného období nižší než na jeho začátku.

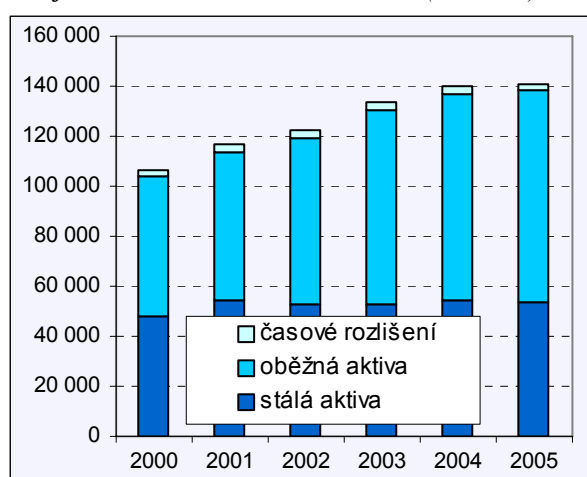
Tab. č. 19 Celková aktiva v OKEČ 50

		2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Celková aktiva	mil. Kč	106 746	116 571	122 713	133 281	140 045	141 180	
	index	x	109,2	105,3	108,6	105,1	100,8	
v tom	stálá aktiva	mil. Kč	48 089	54 446	52 876	52 774	54 671	53 307
		index	x	113,2	97,1	99,8	103,6	97,5
	oběžná aktiva	mil. Kč	55 662	59 300	66 132	77 659	82 421	85 230
		index	x	106,5	111,5	117,4	106,1	103,4
	časové rozlišení	mil. Kč	2 995	2 825	3 705	2 848	2 953	2 643
		index	x	94,3	131,2	76,9	103,7	89,5

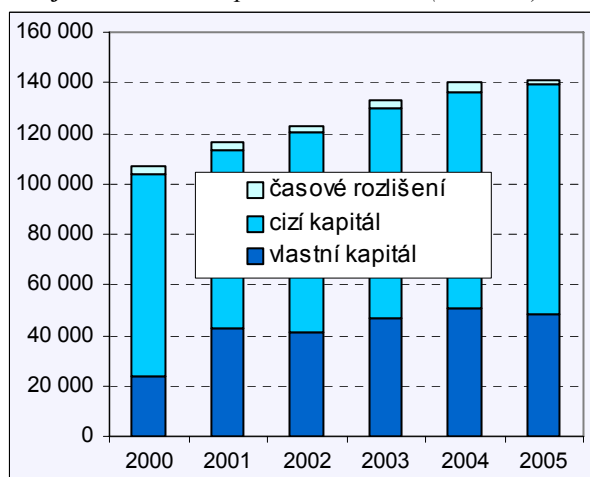
Oběžná aktiva v letech 2000 – 2005 v odvětví obchodu s motorovými vozidly a pohonnými hmotami trvale rostla, v průměru o 8,9 % ročně, čímž se zvýšil jejich podíl na celkových aktivech z 52,1 % v roce 2000 na 60,4 % v roce 2005. Dominantní podíly na oběžných aktivech měly zásoby a pohledávky. V jednotlivých letech se v obou případech pohybovaly okolo 40 %, přičemž v roce 2005 podíl zásob mírně převýšil podíl pohledávek (43,4 %, resp. 41,0 %).

Majetek odvětví byl v průměru z jedné třetiny financován vlastním kapitálem, jehož podíl na pasivech kolísal v intervalu (22,1 %; 37,0 %). Ve srovnání s podnikatelským sektorem NH celkem využívaly podniky obchodu s motorovými vozidly vlastní kapitál v mnohem menší míře (průměrný podíl vlastního kapitálu v NH celkem byl za sledované období o 10,5 p.b. vyšší), což ovlivnily především nefinanční podniky (ISEKTOR 11) s průměrným podílem vlastního kapitálu 25,2 %. Fyzické osoby v OKEČ 50 (ISEKTOR 14) měly podíl vlastního kapitálu na pasivech zhruba stejný jako fyzické osoby v NH celkem (80,9 %, resp. 78,5 %).

Graf č. 16 Struktura aktiv v OKEČ 50 (v mil. Kč)

Graf č. 17 Struktura pasiv v OKEČ 50 (v mil. Kč)

Většinu cizích zdrojů, kterými byl kryt majetek podniků OKEČ 50, tvořily závazky. Jejich podíl činil v hodnocených letech v průměru 77,8 %, z toho 86,7 % bylo krátkodobých. Dalším zdrojem krytí majetku byly bankovní úvěry s průměrným podílem na cizích zdrojích 13,9 %. Minimální hodnoty 10,6 % dosáhl podíl bankovních úvěrů v roce 2002 a maximální

19,0 % v roce 2003. V celém podnikatelském sektoru ČR byl průměrný podíl bankovních úvěrů vyšší o 4,1 p.b.

Tab. č. 20 Celková pasiva v OKEČ 50

			2000	2001	2002	2003	2004	2005
Celková pasiva		mil. Kč	106 746	116 571	122 713	133 281	140 045	141 180
		index	x	109,2	105,3	108,6	105,1	100,8
v tom	vlastní kapitál	mil. Kč	23 579	43 131	41 053	46 853	50 620	48 110
		index	x	182,9	95,2	114,1	108,0	95,0
	cizí kapitál	mil. Kč	79 987	70 318	79 300	83 172	85 931	91 157
		index	x	87,9	112,8	104,9	103,3	106,1
	časové rozlišení	mil. Kč	3 180	3 122	2 360	3 256	3 494	1 913
		index	x	98,2	75,6	137,9	107,3	54,8

3.3.3 Rentabilita a doba obratu aktiv a jejich složek, reprodukční schopnost aktiv

Zatímco podíl hospodářského výsledku po zdanění na celkových aktivech (rentabilita aktiv) se v průběhu hodnoceného období u průměrného podniku NH zvyšoval, aby v posledním roce dosáhl 6,4 %, v obchodu s motorovými vozidly a pohonnými hmotami nejprve na začátku období prudce vzrostl, aby následně do r. 2003 klesal a v následujících letech mírně vzrostl na konečných 5,3 %.

Doba obratu celkových aktiv se od r. 2001 postupně snižovala a v r. 2005 dosáhla hodnoty 120 dní. Ve srovnání s podnikatelským sektorem celkem byla v průměru za roky 2000 - 2005 zhruba poloviční. Ještě výrazněji klesala doba obratu stálých aktiv, která v průměru jen mírně přesáhla třetinu hodnoty doby obratu v podnikatelském sektoru NH. Poněkud jiná situace byla u oběžných aktiv, jejichž doba obratu zpočátku rostla, a to z důvodu růstu pohledávek i zásob, aby v posledních dvou letech začala klesat. V průměru dosáhla necelé třetiny doby obratu v NH, přičemž u pohledávek byla doba poloviční, ale u zásob srovnatelná s NH. Všechny průměrné doby obratu s výjimkou u stálých aktiv byly kratší než v obchodě celkem. Rozdílný vývoj jednotlivých dob obratu souvisel se situací popsanou v předchozí podkapitole. Pokles dob obratu všech hodnocených složek aktiv v posledních dvou letech byl ovlivněn vyšším růstem zisku než jednotlivých složek aktiv.

Reprodukční schopnost aktiv můžeme hodnotit pouze u subjektů obesílaných výkazem P 5-01. V OKEČ 50 dosáhla na konci sledovaného období 14 let a byla o 4 roky delší než v podnikatelském sektoru celkem a shodná s obchodem celkem.

3.3.4 Rentabilita vlastního kapitálu, zadluženost, kapitálová přiměřenost

Rentabilita vlastního kapitálu se v prvním a posledním roce hodnoceného období téměř shodovala (dosáhla necelých 16 %), ale v ostatních letech výrazně kolísala. Příčinou nebyl jen již zmiňovaný nerovnoměrný vývoj zisku, ale zejména u fyzických osob i nerovnoměrný vývoj vlastního kapitálu, který v jednotlivých letech buď významně rostl nebo naopak podstatně klesal. Ve srovnání s NH celkem byla ale rentabilita vlastního kapitálu v hodnoceném odvětví vždy vyšší, přitom v prvních třech letech významně, v r. 2005 již jen o 2,6 p.b. Oproti obchodu dosáhla v průměru o 2 p.b. vyšší hodnoty, ale v posledním roce sledovaného období byla zhruba stejná.

Celková míra zadluženosti počítaná z podílu cizích zdrojů na celkovém kapitálu byla ve srovnání s podnikatelským sektorem a obchodem celkem horší (v průměru 64,4 %, což bylo o 11,1 p.b., resp. o 2,6 p.b. více). Průměrné zadluženosti bylo v OKEČ 50 dosaženo v letech 2002 a 2005, nejvyšší zadluženost 74,9 % se vyskytla ve výchozím roce, v ostatních letech se pohybovala pod průměrnou hodnotou.

Stupeň zadluženosti (resp. kapitálová přiměřenost vyjádřená podílem cizích zdrojů a vlastního kapitálu) určovaly v hodnoceném odvětví, stejně jako v obchodě celkem, právnické osoby, ve srovnání s průměrným podnikem NH byl u nich podíl cizích zdrojů a vlastního kapitálu ve výchozím roce více než dvojnásobný, v roce koncovém stále ještě o téměř 90 p.b. vyšší.

Tzv. pákový efekt (poměr výnosnosti vlastního a celkového kapitálu, hodnoceno jen v institucionálním sektoru nefinančních podniků) se v průběhu sledovaného období v ekonomice celkem významně zvýšil na konečnou hodnotu 1,8, v OKEČ 50 s výjimkou meziroční změny v r. 2001 prakticky stagnoval a v roce 2005 dosáhl hodnoty 2,7. Úrokové zatížení se v OKEČ 50 postupně snižovalo z hodnoty 54,2 % až na konečných 17,6 %, doporučené hodnoty 10 % však narozdíl od situace v NH nedosáhlo.

3.3.5 Běžná, pohotová a okamžitá likvidita

Průměrná **běžná likvidita** dosáhla v hodnoceném odvětví v letech 2000 – 2005 úrovně 1,3 při směrodatné odchylce 0,1. Minimální hodnota ukazatele byla zjištěna v roce 2000 (1,1), maximální hodnota v roce 2005 (1,5), z čehož vyplývá, že ve všech letech se poměr oběžného majetku a krátkodobých závazků pohyboval pod hranicí doporučeného intervalu (viz také tabulku č. 25 v části Přílohové tabulky). Narozdíl od situace v ostatních odvětvích obchodu měly nejhorší pozici středně velké podniky, nicméně postupně docházelo ke zlepšování (v roce 2000 dosahovala jejich běžná likvidita hodnoty 0,9, v roce 2005 už 1,3). Také malé podniky rok od roku zvyšovaly hodnotu běžné likvidity (z 1,2 na 1,6), u velkých podniků se situace v jednotlivých letech příliš neměnila a oscilovala okolo průměrné hodnoty 1,3.

Průměrná **pohotová likvidita** dosáhla v období let 2000 – 2005 úrovně 0,7. Stejně jako v případě běžné likvidity se ani v jednom roce nepřiblížila hodnotě, která by spadala do doporučeného intervalu (1,0; 1,5) (viz také tabulku č. 26 v části Přílohové tabulky). V pohotové likviditě bylo odvětví OKEČ 50 v obchodě nejhorší a jednotlivé velikostní skupiny podniků měly v podstatě stejnou situaci.

Okamžitá likvidita vykazovala v letech 2000 – 2005 mimořádnou stabilitu, průměrná hodnota činila 0,2 se směrodatnou odchylkou 0,02. Ve srovnání s velkoobchodem na tom byly podniky v obchodu s motorovými vozidly a pohonných hmot zhruba stejně, oproti maloobchodu hůře. Relativně nejlepších hodnot dosahovaly malé podniky (0,3 se směrodatnou odchylkou 0,03), stabilní výsledky vykazovaly i středně velké podniky, ovšem na nižší úrovni (0,15 při směrodatné odchylce 0,02). Po všech stránkách nejhorší výsledky měly velké podniky, jejich průměrná okamžitá likvidita činila 0,12, ovšem při směrodatné odchylce 0,08. Nejnižší hodnotu dosáhly velké podniky v roce 2000 (0,06), nejlépe na tom byly v r. 2002 (0,29).

Ze srovnání hodnocených ukazatelů likvidity (viz tabulky č. 25, 26, 27 v části Přílohové tabulky) vyplývá, že krátkodobá likvidita odvětví obchodu s motorovými vozidly a pohonnými hmotami dosahovala v období let 2000 – 2005 ve srovnání s podnikatelským sektorem NH nižších hodnot ve všech svých typech. Ve srovnání s obchodem celkem měla nižší hodnoty

v běžné a pohotové likviditě a při zaokrouhlení na jedno desetinné místo i v okamžité likviditě. Vzhledem k tomu, že NH i obchod splňovaly doporučenou hodnotu pouze v pohotové likviditě, a to na spodní hranici doporučeného rozmezí, je zřejmé, že hodnocené odvětví doporučeným hodnotám nevyhovělo ani v jednom případě. Nejbližší jim bylo u pohotové likvidity (relativní průměrná odchylka od střední hodnoty doporučeného intervalu představovala cca 42 %), nejvíce se vzdálilo od střední hodnoty doporučeného intervalu u okamžité likvidity (téměř o 80 %).

Důvodem neplnění doporučených hodnot byl jednak relativně vysoký stav krátkodobých závazků u průměrného podniku hodnoceného odvětví (podíl na celkových závazcích v průměru cca 87 % oproti 79 % v NH celkem) a nevyvážený poměr pohledávek a závazků (zhruba 0,5 oproti 0,8 v NH). V případě okamžité likvidity se navíc projevilo i to, že průměrný podnik v OKEČ 50 disponoval relativně nízkou hodnotou krátkodobého finančního majetku (usuzujeme tak na základě podílu krátkodobého finančního majetku na oběžných aktivech, který byl v průměru 15,8 % oproti 20,3 % v NH).

Podíly velikostních skupin podniků na jednotlivých ukazatelích souvisejících s krátkodobou likviditou (sledováno za průměry ukazatelů za období 2000 – 2005) byly často významně odlišné. Např. malé podniky se na krátkodobém finančním majetku odvětví podílely 64 %, ale na pohledávkách jen cca 47 %. Středně velké podniky měly nejnižší z podílů (33 %) právě v případě finančního majetku (což se projevilo v nízké okamžité likviditě) a naopak nejvyššího podílu dosáhly u pohledávek (46 %). Podíly velkých podniků byly celkově nízké, nejnižší u krátkodobého finančního majetku (3,2 %) a nejvyšší u pohledávek (6,9 %).